

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 347.73

DOI [https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i3\(32\).599](https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i3(32).599)**М. М. Бліхар***orcid.org/0000-0003-2974-0419**доктор юридичних наук, доцент,**професор кафедри конституційного та міжнародного права**Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти**Національного університету «Львівська політехніка»*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ БЮДЖЕТНИХ ПРАВОВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Важливим елементом бюджетних правовідносин є їх об'єкт. Оцінка сучасних підходів до визначення суті об'єкта бюджетних правовідносин спонукає до думки, що це поняття досліджується в численних наукових працях із багатьма трактуваннями. Крім того, аналіз сучасної правової літератури дозволяє зробити висновок про причиновий зв'язок між поглядами на сутність об'єкта правовідносин і прихильністю того чи іншого дослідника до певної концепції.

Так, у представників класичної моністичної концепції превалює розуміння єдності об'єкта правовідносин (об'єкт – те, на що спрямовані правовідносини, а саме поведінка суб'єктів). Інші автори об'єктом правовідносин визнають те, на що скеровані суб'єктивні права й обов'язки учасників [16, с. 35]. Представники ж класичної плюралістичної концепції визнають множинність об'єктів правовідносин, розуміючи під об'єктом усе те, з приводу чого виникли правовідносини, тобто поведінка людей, результати дій і бездіяльності, матеріальні цінності, речі, нематеріальні блага. Такий плюралізм думок серед науковців не сприяє розумінню об'єкта бюджетних правовідносин, а багатоаспектність сприйняття цього правового явища не дозволяє однозначно вирішити проблемні питання щодо визначення його правового режиму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження теоретичних основ об'єктів бюджетних правовідносин внесли Л.К. Воронова, О.П. Гетманець, М.П. Кучерявенко, І.Є. Криницький, О.А. Музика-Стефанчук, О.П. Орлюк, Л.А. Савченко, В.Д. Чернадчук та інші.

Мета статті полягає у тому, щоб на основі загальнотеоретичних напрацювань дослідити об'єкти бюджетних правовідносин.

Виклад основного матеріалу. Об'єктом фінансових правовідносин, які є видовими до об'єкта

правовідносин, визначають фонди коштів, які формуються, розподіляються та використовуються внаслідок реалізації суб'єктивних прав фінансово-кредитних і юридичних обов'язків іншої сторони фінансових правовідносин; те, з приводу чого спочатку виникають правовідносини і надалі розвиваються [13, с. 70]. Тому об'єктом бюджетних правовідносин можуть бути і матеріальні цінності, адже бюджетним законодавством передбачена можливість закупівлі товарів, здійснення робіт і отримання послуг, які фінансуються з бюджетних коштів [1, с. 16].

Найобґрунтованішою, на нашу думку, є позиція В. Чернадчука, який об'єктами бюджетних правовідносин називає матеріальну і нематеріальну субстанції, у результаті дій з приводу яких виникає правовий зв'язок між суб'єктами бюджетних правовідносин, детермінований публічними інтересами бюджетного фінансування визнаних публічних потреб у межах їх бюджетної правосуб'єктності [19, с. 84].

Дослідник виокремлює такі об'єкти бюджетних правовідносин:

1) загальний (бюджетні кошти, з приводу яких виникає правовий зв'язок між суб'єктами бюджетних правовідносин);

2) спеціальний (характерний лише для деяких видів бюджетних правовідносин), до якого вчений відносить Закон «Про Державний бюджет», звіт про виконання бюджету, рішення про місцевий бюджет, доходи та видатки тощо) [19, с. 84–85];

3) первинний (матеріальний або нематеріальний результат дії, з приводу якого виникає правовий зв'язок між суб'єктами бюджетних правовідносин) [18, с. 15].

У правовій літературі є й інші підходи, які заслуговують на увагу. Так, О. Кузьменко вважає, що загальним об'єктом бюджетних правовідносин є централізовані державні та місцеві

фонди коштів – державний і місцеві бюджети. При цьому, на його думку, загальним об'єктом міжбюджетних правовідносин є взаємодія, взаємозв'язки між бюджетами в особі суб'єктів міжбюджетних правовідносин у межах їх правосуб'єктності, які мають передбачені правовими нормами конкретні форми, та детерміновані інтересами забезпечення публічних потреб на державному і місцевому рівнях.

Видові об'єкти міжбюджетних правовідносин, на думку О. Кузьменко, властиві окремим напрямкам-видам цих відносин: передача державою права на здійснення видатків; розмежування видатків між бюджетами; розрахунок видатків, які враховують і не враховують під час визначення обсягів міжбюджетних трансфертів; міжбюджетні трансферти тощо [8, с. 402].

О. Кузьменко також зазначає, що об'єкт бюджетних правовідносин зумовлюється публічним інтересом, який реалізується через законодавчо підтверджені публічні потреби в забезпеченні необхідними і достатніми фінансовими ресурсами з відповідних бюджетів для здійснення публічного інтересу держави, адміністративно-територіальних утворень чи місцевих громад, а також соціально значущих інтересів громадян [9, с. 113].

На думку окремих дослідників, у бюджетних правовідносинах потрібно відрізнити зв'язок між об'єктом інтересу (тобто публічним інтересом) у бюджетних правовідносинах і безпосереднім об'єктом бюджетних правовідносин [17, с. 84]. Об'єкт інтересу бюджетних правовідносин має містити блага, за допомогою яких задовольнятимуться через бюджетне інвестування визнані публічні потреби, тобто потреби, які суспільство визначає як соціально виправдані чи суспільно легітимовані.

У контексті дослідження вказаної проблематики варто також зазначити, що наука фінансового і бюджетного права разом з об'єктами бюджетних правовідносин розглядає об'єкти бюджетної діяльності, серед яких доцільно виокремити відповідні централізовані фонди коштів і бюджетний устрій держави (для бюджетної діяльності держави), бюджет відповідного муніципального утворення, його бюджетний устрій і бюджетний процес [1, с. 17].

Погоджуємося з критичними зауваженнями О. Музики-Стефанчук, яка вважає, що названі об'єкти поглинаються об'єктами бюджетних правовідносин, а тому: 1) об'єктами бюджетної діяльності органів місцевого самоврядування є бюджетні кошти, бюджети; 2) для держави об'єктами бюджетної діяльності є бюджетна система та бюджетний устрій [13, с. 76–77]. З огляду на викладене можна стверджувати, що саме існування бюджетної діяльності зумовлене об'єктивною необхідністю наявності в розпорядженні органів

державної влади бюджетів і систематизацією останніх.

Щодо особливості об'єктного складу бюджетної інвестиційної діяльності, спираючись на обґрунтовану вище тезу, можна стверджувати, що об'єктом інвестиційної діяльності держави як публічно-правового інституту є фінанси держави, які спрямовуються на інвестиції.

Як цілком слушно вважає Т. Затонацька, бюджетний механізм регулювання інвестиційних процесів містить важелі як прямої дії (наприклад, бюджетні інвестиції), так і непрямого впливу (податкові та інші форми бюджетних важелів) [7, с. 3]. І хоча однозначних оцінок впливу бюджетних інвестицій на розвиток економіки окремих регіонів чи загалом держави в економічній літературі немає, ніхто не заперечує їх впливу на вітчизняні інвестиційні відносини. Так, окремі дослідники стверджують, що бюджетні інвестиції є «ліками» для економіки, особливо під час кризових явищ, коли знижується ділова активність приватних інвесторів через високий ризик втрати коштів чи їх знецінення. Тому бюджетні інвестиції сприяють розвитку економіки, розширюють попит і тим самим стимулюють економіку [20, с. 205].

Проте з бюджетними інвестиціями в Україні не все так просто, адже є багато прикладів державних інвестиційних проєктів, які не те що сприяють економічному зростанню, а навіть стають символом корупції та неефективності дій уряду. Розв'язати проблему можна навіть не збільшенням обсягів інвестицій, а зміною підходів до розпорядження інвестиційним ресурсом. Дослідження вказують на те, що Україна має неабиякий потенціал у цьому напрямі.

З урахуванням викладеного вважаємо за доцільне докладно з'ясувати правову природу об'єктів бюджетної інвестиційної діяльності, адже з незрозумілих нам причин юридична наука цілком безпідставно недооцінює роль і значення бюджетних інвестицій як одного з визнаних в економічно розвинених країнах світу інструментів державного управління економікою [1, с. 18].

Не є таємницею, що нині регулювання бюджетного інвестування у фінансовому законодавстві проводиться лише в загальному вигляді, що частково можна пояснити й відсутністю комплексного погляду на проблеми функціонування системи бюджетного інвестування та її правової основи, а також тривалим нерозумінням сутності публічних інвестиційних правовідносин. Водночас саме бюджетні інвестиції мають забезпечувати здатність держави ставити й виконувати завдання, спрямовані на забезпечення стратегічних орієнтирів соціально-економічного розвитку, а також покликані нейтралізувати ймовірні загрози економічній безпеці країни із застосуванням важелів, властивих ринковій економіці.

Повністю поділяючи думку Б. Малиняка про те, що «процеси формування та витрачання бюджетних ресурсів впливають не лише на умови буття суспільства та функціонування економічної системи на сучасному етапі, а й визначають такі умови для майбутніх періодів» [10, с. 76], вважаємо, що питання бюджетних інвестицій потрібно досліджувати в комплексі із механізмом їхнього фінансового забезпечення, що цілком вписується в контекст і межі дослідження інвестиційного складника бюджету, який здебільшого розуміють як «частину видатків бюджету держави, що спрямовується на інвестиційні цілі та бюджетні надходження, які й забезпечують фінансування зазначених видатків капітального характеру», або ж як «сукупність бюджетних інвестицій».

Отже, усім фінансовим (бюджетним) правовідносинам інвестиційного спрямування властивий владно-майновий характер (або державно-владний майновий (грошовий) характер. Часто саме держава в особі уповноважених державних органів або органів місцевого самоуправління здійснює ці відносини і надає їм розподільчого характеру, що виявляється закладеним уже в функціях фінансів, насамперед у функції створення інвестиційних грошових фондів і спрямування цих фондів (інвестиційних коштів) на задоволення актуальних потреб суспільства.

Слід зазначити, що держава постійно охороняє ці відносини, оскільки здебільшого вони відіграють важливе суспільне та фінансове значення. Крім того, контроль над інвестиційними процесами в бюджетному фінансуванні дозволяє з боку держави надавати цим відносинам властивості плановості, що пов'язано з дією закону планомірного розвитку економіки країни та регіонів. Тому спочатку необхідно докладніше висвітлити пряму участь держави в інвестиційному процесі через розкриття сутності поняття «бюджетні інвестиції».

На думку Г. Затонацької, особливості, властиві бюджетним інвестиціям, насамперед зумовлені особливостями коштів, із яких фінансують бюджетні інвестиції; особливостями правового статусу учасників громадських відносин із надання інвестицій, які мали б зумовлювати настання особливих правових наслідків (здебільшого перехід права власності) [5, с. 53].

Оскільки інвестиції, зокрема і бюджетні інвестиції, є категорією і правовою, і економічною, нас цікавитимуть обидва підходи до визначення поняття «бюджетні інвестиції», адже це дозволить правильно визначити об'єкти інвестиційної бюджетної діяльності.

Економічну природу «бюджетних інвестицій» визначають за допомогою таких критеріїв, як призначення бюджетних інвестицій та інструменти їх реалізації, джерела фінансового забезпечення, пріоритетні напрями інвестування бюджетних ко-

штів, рівень досягнення економічного та соціального ефекту. В економічному словнику бюджетні інвестиції трактовано як вкладення бюджетних коштів у розвиток продуктивних сил, в об'єкти інтелектуальної власності, розвиток підприємств, удосконалення робочої сили тощо.

Створені за рахунок бюджетних інвестицій об'єкти виробничого та невиробничого призначення переходять у власність держави [4, с. 155]. Це цілком логічно, оскільки бюджет як самостійна економічна категорія вже є формою існування реальних, об'єктивно зумовлених розподільних відносин у фінансово-господарській сфері, специфічне призначення яких полягає у задоволенні суспільних або державних потреб, важливих і для суспільства загалом, і для його адміністративно-територіальних структур у фінансових ресурсах [15, с. 74].

Загалом виявлено два підходи серед вчених. Частина науковців і законотворців розглядають бюджетне інвестування як форму нагромадження суспільного капіталу та вивчають питання його продуктивності. Друга група дослідників бюджетних інвестицій трактує їх як процес формування й обслуговування основного капіталу, необхідного для виконання таких функцій державних фінансів як макроекономічне регулювання, перерозподіл ресурсів і надання суспільних благ.

Докладне визначення аналізованого поняття дав Б. Малиняк, на думку якого бюджетні інвестиції – це сукупність ресурсів бюджету, що спрямовуються не на споживання, а винятково на придбання і створення активів довгострокового користування (придбання і створення будівель, споруд, передавальних пристроїв, транспортних засобів, обладнання та предметів довгострокового користування, нематеріальних активів, проведення їхнього капітального ремонту, реконструкції, модернізації та реставрації, придбання і капітальне поліпшення землі, а також надання капітальних трансфертів для отримання економічного та соціального ефекту в майбутньому [11, с. 6].

За визначенням, яке наводить Т. Затонацька, бюджетними інвестиціями є видатки з державного та місцевих бюджетів, які спрямовуються на фінансування державних цільових програм економічного, науково-технічного, соціального розвитку, програм розвитку окремих регіонів, галузей економіки, фінансування інвестиційних проектів чи придбання частки акцій або прав участі в управлінні підприємством [6, с. 86].

Заслуговує на увагу й визначення бюджетних інвестицій, яке запропонував О. Малайчук, – це видатки бюджетів різних рівнів на фінансування державних цільових програм, фінансування інвестиційних проектів, програм розвитку окремих регіонів і галузей економіки, соціального та науково-технологічного розвитку» [12, с. 43].

Л. Попель і Л. Тарангул, досліджуючи бюджетні інвестиції, називають одним із найважливіших чинників забезпечення економічного зростання бюджетні соціальні інвестиції, які розглядають як інвестування коштів бюджетів у об'єкти соціальної сфери для отримання соціального ефекту та підвищення рівня і якості життя людей [14, с. 332].

Зокрема, інвестування держава здійснює в такі галузі соціальної сфери як освіта, наука, медицина, фізична культура, спорт, культура, мистецтво, соціальне забезпечення та соціальний захист, зайнятість населення шляхом бюджетного фінансування цих соціальних інвестицій.

На думку науковців, бюджетне фінансування – це сукупність грошових відносин, пов'язаних із розподілом і використанням коштів централізованого грошового фонду держави, які реалізуються шляхом безповоротного й безоплатного надання бюджетних коштів юридичним і фізичним особам на проведення заходів, передбачених бюджетом [3, с. 46].

З урахуванням наведених вище трактувань вважаємо, що під бюджетними інвестиціями варто розуміти вкладення бюджетних коштів у відтворення основного капіталу з метою зростання державних (муніципальних) активів і реалізації загальнодержавних (муніципальних) завдань. З економічного погляду бюджетні інвестиції доцільно розглядати як інструмент, за допомогою якого можна сформулювати необхідні за обсягом і структурою активи, що перебуватимуть у власності територіальної громади.

Бюджетні інвестиції – поняття не тільки економічне, а й правове. Бюджетні інвестиції як правова категорія, на наш погляд, можуть використовуватися і у міжгалузевому (наприклад, відносини з приводу отримання прибутку (доходу) чи досягнення соціального ефекту регулюються цивільним, трудовим, господарським правом, правом соціального забезпечення тощо), і у фінансово-правовому аспектах (тут всі поняття набувають вузькогалузевого фінансово-правового значення).

Правовий складник поняття бюджетних інвестицій здебільшого виражає суспільне призначення функцій бюджетного інвестування, що полягає у формуванні та використанні об'єктів бюджетного інвестування; визначенні форм бюджетного інвестування через розподіл та перерозподіл інвестиційних ресурсів, враховуючи капітальні трансферти і суб'єктам господарювання, і населенню; виокремленні напрямів бюджетного інвестування для забезпечення рівномірного економічного та соціального розвитку країни, регіонів чи окремих територіальних громад; створенні правового підґрунтя для сталого економічного розвитку і стабілізації соціально-економічних процесів завдяки гарантованому державою інвестиційному фінансуванню пріоритетних галузей національної економіки.

Як і розглянуті вище правові категорії, термін «бюджетні інвестиції» є досить часто вживаним і у правових наукових джерелах, і в бюджетній практиці, однак вітчизняна законодавча база містить прогалини щодо визначення цього поняття, що впливає на підходи науковців до його трактування.

На відміну від України, п. 16 ч. 1 ст. 3 Бюджетного кодексу Казахстану містить таке визначення: бюджетні інвестиції – фінансування з республіканського або місцевого бюджету, спрямоване на збільшення вартості активів держави за рахунок формування та збільшення статутних капіталів юридичних осіб, створення активів держави шляхом реалізації бюджетних інвестиційних проектів, концесійних проектів на умовах співфінансування з бюджету [2]. На жаль, відсутність у вітчизняному законодавстві правового терміну цього поняття нині є важливим недоліком, який потребує усунення шляхом внесення відповідних змін до Бюджетного кодексу України.

З урахуванням норм чинного законодавства об'єкт правового регулювання бюджетної інвестиційної діяльності можна визначити як передбачені імперативними приписами суспільні відносини, що складаються між державою як інвестором (уповноваженими державними органами та їх посадовими особами) з одного боку і суб'єктами бюджетних правовідносин з іншого у процесі реалізації бюджетних інвестицій.

Зважаючи на законодавчі прогалини щодо визначення поняття «бюджетні інвестиції», закономірною виглядає й відсутність законодавчого переліку об'єктів бюджетної інвестиційної діяльності, що не можна вважати прийнятним у контексті дослідження фінансово-правових аспектів цієї категорії.

Висновки. Оскільки бюджетна інвестиційна діяльність держави як фінансово-правове явище полягає у фінансуванні вказаних вище форм бюджетного інвестування коштом державних і місцевих бюджетів і з урахуванням того, що правовий об'єкт бюджетної інвестиційної діяльності держави складають суспільні відносини з розпорядження грошовими коштами, які перебувають у державній власності, на користь державних інвестицій, можна вважати, що матеріальними об'єктами бюджетної інвестиційної діяльності виступають усі без винятку бюджетні кошти, які витрачаються на бюджетні інвестиції.

Узагальнено об'єктом бюджетної інвестиційної діяльності, на наш погляд, є лише ті бюджетні кошти (державний і місцевий бюджети), щодо яких прийнято рішення про їх спрямування на бюджетні інвестиції, адже саме на них спрямовується поведінка учасників бюджетних правовідносин. Такими об'єктами є кошти (матеріальне благо), які акумулюються в бюджетах, а після

прийняття уповноваженими державою органами і посадовими особами відповідного рішення – розподіляються та використовуються на інвестиції.

Література

1. Бліхар М.М. Об'єкт інвестиційного регулювання під час здійснення бюджетної діяльності. *Форум права*. 2016. № 1. С. 16–22.
2. Бюджетный кодекс Республики Казахстан от 04.12.2008 № 95-IV. URL: http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30364477#sub_id=30000 (дата звернення: 24.05.2020).
3. Дем'янишин В. Бюджетне фінансування та його особливості в сучасних умовах. *Світ фінансів*. 2007. Вип. 2(11). С. 34–48.
4. Затоначка Т.Г. Особливості бюджетного інвестування в Україні на сучасному етапі. *Фінанси України*. 2006. № 4. С. 46–54.
5. Затоначка Т.Г. Бюджетні інвестиції в реальний і людський капітал як інструмент впливу на соціально-економічний розвиток країни. *Наукові праці НДФІ*. 2008. № 1(42). С. 82–96.
6. Затоначкая Т.Г. Бюджетный механизм регулирования инвестиционных процессов в период кризиса экономики. *Бизнес информ*. 2010. № 2(378). С. 3–6.
7. Економічна енциклопедія: у 3 т.; редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) [та ін.]. Київ : Академія, 2000. Т. 1. 952 с.
8. Кузьменко О.А. Визначення та класифікація об'єктів міжбюджетних правовідносин. *Держава і право*. 2009. Вип. 46. С. 398–403.
9. Кузьменко О.А. Публічний інтерес у міжбюджетних правовідносинах. *Південно-український правничий часопис*. 2009. № 4. С. 110–114.
10. Малиняк Б. Сутнісно-теоретичні підвалини інвестиційного складника бюджету. *Світ фінансів*. 2006. № 2. С. 76–87.
11. Малиняк Б.С. Інвестиційний складник державного та місцевих бюджетів України : автореф. дис. канд. екон. наук. Тернопіль : ТНЕУ, 2007. 20 с.
12. Малярчук О.В. Бюджетні інвестиції у забезпеченні соціально-економічного розвитку України. *Кримський економічний вісник*. 2012. № 1(01), Ч. 2. С. 43–45.
13. Музика-Стефанчук О.А. Органи публічної влади як суб'єкти бюджетних правовідносин : монографія. Хмельницький : Хмельницький університет управління і права, 2011. 384 с.
14. Попель Л.А., Тарангул Л.Л. Капітальні видатки як інвестиційний складник місцевих бюджетів. *Вісник Чернівецького торгово-економічного інституту*. 2011. № 1. С. 326–333.
15. Старостенко Г.Г., Булгаков Ю.В. Бюджетна система : навч. посібн. Київ : Центр навч. л-ри, 2006. 240 с.
16. Чернадчук В. Проблеми визначення об'єкта бюджетних правовідносин. *Юридична Україна*. 2004. № 2. С. 34–38.
17. Чернадчук В. До питання об'єкта бюджетних правовідносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. № 3. С. 79–84.
18. Чернадчук В.Д. Бюджетні правовідносини в Україні: теорія, практика та перспективи розвитку : автореф. дис. д-ра юрид. наук. Київ : Нац. акад. наук України ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2010. 35 с.
19. Чернадчук В.Д. Бюджетні правовідносини в Україні: поняття, класифікація та особливос-

ті структури : *монографія*. Суми : Університ. книга, 2011. 171 с.

20. Федосов В.М., Опарін В.М., Сафонова Л.Д. Бюджетний менеджмент : *підручник* за заг. ред. В.М. Федосова. К. : КНЕУ, 2004. 864 с.

Анотація

Бліхар М. М. Теоретичні засади дослідження об'єктів бюджетних правовідносин в Україні. – Стаття.

У статті досліджено сучасні підходи до визначення суті об'єкта бюджетних правовідносин. Проаналізовано причинний зв'язок між поглядами на сутність об'єкта правовідносин і прихильністю того чи іншого дослідника до певної концепції. Так, у представників класичної моністичної концепції превалює розуміння єдності об'єкта правовідносин (об'єкт – те, на що спрямовані правовідносини, а саме поведінка суб'єктів). Інші автори об'єктом правовідносин визнають те, на що скеровані суб'єктивні права й обов'язки учасників. Представники ж класичної плюралістичної концепції визнають множинність об'єктів правовідносин, розуміючи під об'єктом усе те, з приводу чого виникли правовідносини, тобто поведінка людей, результати дій і бездіяльності, матеріальні цінності, речі, нематеріальні блага.

У бюджетних правовідносинах потрібно відрізнити взаємозв'язок між об'єктом інтересу (тобто публічним інтересом) у бюджетних правовідносинах і безпосереднім об'єктом бюджетних правовідносин. Об'єкт інтересу бюджетних правовідносин має містити блага, за допомогою яких задовольнятимуться через бюджетне інвестування визнані публічні потреби, тобто потреби, які суспільство визначає як соціально виправдані чи суспільно легітимовані.

Доведено, що наука фінансового і бюджетного права разом із об'єктами бюджетних правовідносин розглядає об'єкти бюджетної діяльності, серед яких необхідно виокремити відповідні централізовані фонди коштів і бюджетний устрій держави (для бюджетної діяльності держави), бюджет відповідного муніципального утворення, його бюджетний устрій і бюджетний процес.

Досліджено та продемонстровано, що усім фінансовим (бюджетним) правовідносинам інвестиційного спрямування властивий владно-майновий або державно-владний майновий (грошовий) характер. Часто саме держава в особі уповноважених державних органів або органів місцевого самоуправління здійснює ці відносини і надає їм розподільчого характеру, що закладено вже у функціях фінансів, насамперед у функціях створення інвестиційних грошових фондів і спрямування цих фондів (інвестиційних коштів) на задоволення актуальних потреб суспільства.

Ключові слова: бюджет, бюджетне законодавство, бюджетні правовідносини, об'єкт бюджетних правовідносин.

Summary

Blikhar M. M. Theoretical fundamentals of research of objects of budgetary legal relations in Ukraine. – Article.

The article examines modern approaches to defining the essence of the object of budgetary relations. The causal relationship between views on the essence of the object of legal relations and the commitment of a researcher to a particular concept is analyzed. For example, the representatives of the classical monistic concept are dominated by the understanding of the unity of the object of legal relations (the object is what the legal relations are aimed at, namely – the behavior of the subjects).

Other authors recognize the object of legal relations as the subjective rights and responsibilities of the participants. Representatives of the classical pluralistic concept recognize the multiplicity of objects of legal relations, understanding the object as everything that gave rise to legal relations, i.e. human behavior, the results of actions and inaction, material values, things, intangible goods.

It is substantiated that in budgetary legal relations it is necessary to distinguish the relationship between the object of interest (i.e. public interest) in budgetary legal relations and the direct object of budgetary legal relations. The object of interest of budgetary legal relations should contain the goods by means of which the recognized public needs will be satisfied through budgetary investment, i.e. the needs which the society defines as socially justified or socially legitimized.

It is proved that the science of financial and budgetary law together with the objects of budgetary legal relations considers the objects of budgetary activity, among which it is necessary to single out: the corresponding centralized funds and budgetary structure of the state (for budgetary activity of the state), the budget of the relevant municipality, and the budget process. It has been studied and demonstrated that all financial (budgetary) legal relations of investment direction are characterized by power-property (or state-power property) (monetary) character. It is already embedded in the functions of finance, first of all, in the functions of creating investment funds and directing these funds (investment funds) to meet the current needs of society.

Key words: budget, budget legislation, budget legal relations, object of budget legal relations.